

فهرست

- ✓ تعریف کلی موتورخانه
- ✓ محاسبات حجم آب گرم مصرفی مورد نیاز
- ✓ محاسبات مبدل حرارتی صفحه ای
- ✓ محاسبات انتخاب کویل برای منبع کویل
- ✓ محاسبات سوخت
- ✓ محاسبات انتخاب دیگ
- ✓ محاسبات دودکش
- ✓ محاسبات مشعل
- ✓ محاسبات منابع انبساط
- ✓ محاسبات چیلر
- ✓ محاسبات برج خنک کن
- ✓ محاسبات چیلر تراکمی کندانسور هوایی
- ✓ محاسبات سختی گیر
- ✓ محاسبات پمپ
- ✓ محاسبات پمپ فن کویل
- ✓ محاسبات پمپ هواساز
- ✓ محاسبات پمپ رادیاتور
- ✓ محاسبات شبکه لوله کشی سرمایش و گرمایش

-تعریف کلی موتورخانه

هنوز هم تامین سرمایش و گرمایش فضاها سهم عمده ای از تلاش برای فراهم آوردن شرایط آسایش در ساختمان را به خود اختصاص داده است و احداث موتورخانه های مرکزی در دو گروه عمده تک فصلی و دو فصلی بخش مهمی از این کوشش هاست. موتورخانه مرکزی مکانی برای استقرار تجهیزات مولد است و بخشی از تجهیزات انتقال مانند پمپ ها در این مکان نصب می شوند. بنابراین تمرکز آلودگی ها و سروصداهای ناشی از کارکرد تجهیزات مولد در نقطه ای خاص ضمن سهولت و در کنترل و دفع مزاحمت آنها مانع از انتشار آلودگی ها در سطح ساختمان می شود. همانگونه که اشاره شد موتورخانه های مرکزی را می توان در دو گروه عمده **تک فصلی** و **دوفصلی** طبقه بندی کرد.

موتور خانه های تک فصلی اغلب از نوع گرمایشی هستند اما در مناطق گرمسیری ممکن است از موتورخانه های فقط سرمایشی بدون تجهیزات گرمایشی نیز استفاده شود. در حال استفاده از موتورخانه های تک فصلی گرمایشی بسیار رایج تر از موتورخانه های تک فصلی سرمایشی هست زیرا به طور کلی تجهیزات مولد سرمایشی محلی در انواع تبخیری، تراکمی و حتی جذبی از فراوانی بیشتری برخوردارند و به همین دلیل بهره برداری از چنین تجهیزاتی بنا به دلایل مختلف رایج تر و به تبع آن زمینه بهره گیری از موتورخانه های فقط گرمایشی فراهم تر است. موتورخانه فقط گرمایشی که سیال پایه آنها آب است بیشتر در دو گونه آب گرم و بخار مورد استفاده قرار می گیرند و تنها در شرایط خاصی ممکن هست از سیستم آب داغ پر فشار استفاده شود. در مجموع تجهیزات سیستم آب گرم جای بسیار کمتری نسبت به تجهیزات بخار اشغال می کنند و در عین حال ساختار موتورخانه های آب گرم بسیار ساده تر از موتورخانه های بخار است. امروزه کمتر از بخار به طور مستقیم برای گرمایش ساختمان ها استفاده می شود. بنابراین در موتورخانه های بخار **مبدل های حرارتی بخار-آب** دارای جایگاه ویژه ای هستند تا از طریق آنها بتوان آب گرم کم فشار برای واحد های تبادل حرارت محلی مانند رادیاتور ها رفن کونل ها و هواسازها را تهیه نمود.

موتورخانه های آب داغ از نظر دما در دامنه ۱۲۰ تا ۲۳۲ درجه سانتی گراد و از نظر فشار در دامنه ۱۶۰ تا ۳۰۰ پوند بر اینچ مربع مورد استفاده قرار می گیرند. موتورخانه های آب داغ فاقد تجهیزات و پیچیدگی های سیستم بخار هستند و از سوی دیگر به دلیل امکان افزایش دمای آب تحت فشار بالاتر از جو برتری قابل توجهی به از نظر دمای سیال نسبت به سیستم های آب گرم کم فشار دارند اما به کارگیری آب داغ با دمای ۱۲۰ درجه سانتی گراد نسبت به هر دو سیستم بخار و آب گرم به ندرت مقرون به صلاح و صرفه است زیرا گرمای کل آب داغ در این دما بسیار کمتر از بخار کم فشار با دمای ۱۰۰ تا ۳۰۰ درجه سانتی گراد است. بنابراین از نقطه نظر انتقال انرژی به مناطق دورتر بخار برتری قابل توجهی نسبت به آب داغ دارد و به همین دلیل قطر لوله های انتقال بخار کوچک تر می شود مگر اینکه دمای آب داغ به ۲۳۰ درجه سانتی گراد رسانیده شود که در اینصورت با توجه به ضرورت اعمال فشار بیشتر شبکه انتقال سنگینتر خواهد شد.

موتورخانه های دوفصلی نیز به طبع مولدهای گرمایی و سرمایی ممکن است در یکی از گروه های زیر جای بگیرند:

الف: موتورخانه آب گرم-چیلر تراکمی

ب: موتورخانه آب گرم-چیلر جذبی

ج: موتورخانه آب داغ-چیلر تراکمی

د: موتورخانه آب داغ-چیلر جذبی

ه: موتورخانه بخار-چیلر تراکمی

و: موتورخانه بخار-چیلر جذبی

به موازات تهیه طرح اولیه یا فاز یک معماری با مشخص بودن شرایط اقلیمی نوع کاربری و مساحت تقریبی ساختمان می توان کار بر روی نوع موتورخانه , محل و تجهیزات اصلی آنرا آغاز کرد. لازم نیست که کلیه محاسبات گرمایشی و سرمایشی ساختمان به اتمام برسد تا طراح تاسیسات و معماری قادر به تعیین نوع تجهیزات و ابعاد موتورخانه شوند. برای تعیین محل احداث و ابعاد موتورخانه کافی هست بر اساس شرایط اقلیمی و کاربری پروژه نوع تجهیزات مولد فارغ از مقدار ظرفیت تعیین شوند. زیرا شرط اول برای تعیین نوع تجهیزات مولد فارغ از مقدار ظرفیت تعیین شوند. زیرا شرط اول برای تعیین نوع تجهیزات مولد, وضعیت اقلیمی و کاربری ساختمان است که این شرط پیش از تهیه حتی یک برگ نقشه نیز مشخص است. در کل موتورخانه های آب داغ که دمایی بالاتر از ۱۰۰ درجه سانتی گراد دارند در سایزهای کوچک دمای بالا می دهند.

- محاسبه حجم آب گرم مصرفی مورد نیاز

$$Q = 8,33 \times GPH \times \Delta T$$

که این رابطه را بخواهیم به دقیقه تبدیل کنیم به جای عدد ۸,۳۳، عدد ۵۰۰ در محاسبه قرار می دهیم. Q بر حسب BTU/hr می باشد.

GPH همان گالن بر ساعت هست. و مقدار آن طبق استاندارد در جدول شماره ۱ آمده است. مثلا برای دستشویی خصوصی در آپارتمان عدد ۲ هست. ولی این GPH باید در فرمول اصلاح شود که در اصطلاح به آن اصلاح شده می گویند و برای رسیدن به این عدد باید آنرا در ضریب تقاضا (DF) ضرب می کنیم که به شکل زیر در می آید.

$$DF \times \text{GPH اصلاح شده} = \text{GPH کل}$$

در نهایت:

$$\text{حجم آب گرم مصرفی مورد نیاز} = \text{GPH اصلاح شده} \times SF$$

جواب فرمول حجم مصرفی آب گرم بر حسب گالن بدست می آید و چون همه منابع در ایران به لیتر هستند جواب بدست آمده را به ۷۸/۳ ضرب می کنیم تا بر حسب لیتر بدست آید. ضریب SF (ضریب ذخیره) و ضریب تقاضا (DF) (موجود در جدول شماره یک) و عدد GPH هر کدام در جدول حداکثر مصرف آب گرم GPH موجود هستند.

در ایران اکثر منبع آب گرم مدل های ۱۵۰۰ و ۲۰۰۰ لیتری هستند و در انتخاب منبع سعی کنید همیشه دید بالا داشته باشید. اگر جواب محاسبه شما ۱۶۰۰ لیتری شد منبع رو ۲۰۰۰ لیتری انتخاب کنید و عدد بدست آمده را در کاتالوگ انتخاب کنید.

چند نکته مهم:

در ظرفیت های بالای ۱۵۰۰ لیتر استفاده از منابع کویلی توصیه می شود. منبع دوجداره به علت ساختار رسوب ندارد (به منطقه ای که آب رسوب زیادی دارد منبع دوجداره توصیه می شود زیرا سختی گیر نخواهیم داشت). یک نکته مهم این هست که: ظرفیت هر چقدر بالا باشد سعی کنیم از چند منبع استفاده کنیم. مثلا برای ۳۰۰۰ لیتر از دو تا منبع ۱۵۰۰ لیتری استفاده شود. در موتورخانه مبحث افقی و عمودی بیشتر بحث فضا هست.

حداکثر مصرف آبگرم (GPH) بر اساس لوازم بهداشتی و نوع کاربردی ساختمان برای تعیین حجم منبع ذخیره

نوع سرویس	آپارتمان	باشگاه	ورزشگاه	بیمارستان	هتل	کارخانه	اداری	خانه ویلایی	مدرسه
دستشویی خصوصی	2	2	2	2	2	2	2	2	2
دستشویی عمومی	4	6	8	6	8	12	6	-	15
وان	20	20	30	20	20	-	-	20	-
ظرفشویی	15	150 - 50	-	150 - 50	200 - 50	100 - 20	-	15	100 - 20
پاشویه	3	3	12	3	3	12	-	3	3
سینک آشپزخانه	10	20	-	20	30	20	20	10	20
سینک آبدارخانه	5	10	-	10	10	-	10	10	10
دوش	30	150	225	75	75	225	30	30	225
وان رختشویی	20	28	-	28	28	-	-	-	-
ضریب تقاضا (DF)	0.30	0.30	0.40	0.25	0.25	0.40	0.30	0.30	0.40
ضریب ذخیره‌سازی منبع (DS)	1.25	0.90	1.00	0.60	0.80	1.00	2.00	2.00	1.00

جدول شماره یک

- مبدل حرارتی صفحه ای (plat heat exchanger)

مبدل های حرارتی صفحه ای ، از صفحات نازک که کانال های جریان را تشکیل می دهد ، ساخته می شوند. جریان های سیال ، توسط صفحات مسطح که یا به صورت صاف و یا موجدار هستند ، از هم جدا می شوند. این مبدل ها برای انتقال گرما بین گاز ، مایع یا جریان های دو فاز ، استفاده می شوند. این مبدل ها می توانند به صورت زیر دسته بندی شوند :

الف- صفحه ای واشردار (Gasketed-plat)

ب- صفحه ای حلزونی (Spiral plat)

ج- لاملا (Lamella)

مبدل های حرارتی صفحه ای دارای مزایایی به شرح زیر می باشند:
این مبدل ها در مقایسه با سیستم های گرمایش سنتی فضای بسیار کمی را اشغال می کنند. این مبدل ها در مقایسه با سیستم های گرمایش سنتی وزن بسیار کمتری دارند. بدلیل فاصله کم بین صفحات حجم سیال فرآیندی در این مبدلها بسیار کم است. صفحات این مبدلها از نوع فولاد ضد زنگ می باشند.
فرمول محاسبه ظرفیت حرارتی مبدل ها:

$$Q = GPM \times 500 \times \Delta T$$

((اختلاف دما بر حسب درجه فارنهایت می باشد))

فرمول تعیین دبی آب گرم کننده در مبدل های آب به آب:

$$Dw = \frac{Q}{8.33 \times 60 \times \Delta T}$$

-انتخاب کویل برای منبع کویل:

برای محاسبه ظرفیت حرارتی منبع کویل دار کفایت تا از فرمول معروف و ساده زیر استفاده کرد.

$$Q=p \times qv \times cp \times (t_2-t_1)$$

که در آن:

Q: بار حرارتی آب گرم مصرفی W

qv: دبی حجمی Lit/s

p: وزن واحد حجم آب 1000 kg/m^3

Cp: گرمای ویژه آب در SI ، $4,186 \text{ Kj/kg.C}$

T₁: دمای آب شهر معمولا 10°C

T₂: دمای آب گرم مصرفی معمولا $60-37^\circ\text{C}$

محاسبه سطح حرارتی کویل مورد استفاده در منبع کویل دار :

برای بدست آوردن سطح حرارتی کویل مورد استفاده ، ظرفیت حرارتی را بر اختلاف دمای لگاریتمی آب ورودی و خروجی و همچنین ضریب کلی انتقال حرارت تقسیم می کنیم.

$$A=\frac{Q}{UATm}$$

که در آن :

A : سطح حرارتی به متر مربع است.

Q : ظرفیت مورد نیاز منبع کویل دار با واحد W است.

U : ضریب انتقال حرارت کلی است . $(\text{K}^2\text{W/m})$

Δt_m : اختلاف دمای لگاریتمی است.

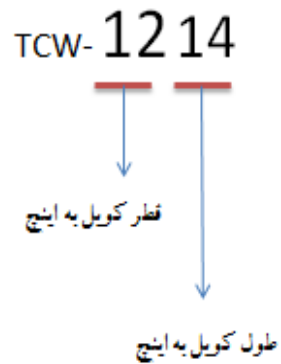
((عدد U بر اساس مواد به کار رفته و نوع ساخت کویل متفاوت خواهد بود))

انتخاب ظرفیت بویلر برای این منبع کویل دار:

برای انتخاب میزان ظرفیت بویلر تامین کننده حرارت این منبع کویل دار کفایت که Q بدست آمده را در ضریب اطمینان ضرب کرده که این ضریب را معمولاً ۱٫۲ الی ۱٫۴ در نظر می گیرند.

ویژگیهای کویل در انتخاب آن: (۱) تطابق با GPH مورد نیاز (۲) تطابق با GPM مورد نیاز (۳) تطابق طول کویل با اندازه منبع: پمپ منبع را پوشش دهد.

طول کویل را در کاتالوگ های سازنده به روش زیر انتخاب می کنیم: (جدول شماره ۲)

KHANIRAN Mfg. Co. (PJS)

جدول ۲: انتخاب مدل گویل آبگرمکن برای مخازن گویلد، متناسب با دبی آب سرد بهداشتی و دبی و دمای آب گرم دیک
(گرمایش آب مصرفی از ۴۰ تا ۱۴۰ درجه فارنهایت)

Model	آب گرم دیک 180°F				آب گرم دیک 210°F			
	بدون پمپ آب گرم مصرفی		با پمپ آب گرم مصرفی		بدون پمپ آب گرم مصرفی		با پمپ آب گرم مصرفی	
	آب سرد بهداشتی GPH	آب گرم دیک GPM	آب سرد بهداشتی GPH	آب گرم دیک GPM	آب سرد بهداشتی GPH	آب گرم دیک GPM	آب سرد بهداشتی GPH	آب گرم دیک GPM
TCW-412	-	-	30	3	-	-	48	4
TCW-418	10	1	45	4	22	2	69	6
TCW-424	17	1	58	5	27	2	89	8
TCW-430	27	2	73	6	34	3	112	10
TCW-436	36	3	87	7	41	4	136	12
TCW-442	46	4	102	8	49	5	162	14
TCW-448	56	5	117	10	57	6	189	16
TCW-454	67	6	132	11	66	7	216	17
TCW-460	75	6	145	12	75	8	244	19
TCW-466	86	7	160	14	84	9	272	21
TCW-472	97	8	173	15	94	10	300	23
TCW-484	107	9	188	16	104	11	328	25
TCW-496	119	10	203	17	114	12	356	27
TCW-612	18	1	74	7	215	19	375	31
TCW-618	31	3	112	10	29	2	115	10
TCW-624	58	5	149	13	71	6	170	15
TCW-630	85	7	186	16	121	10	230	20
TCW-636	114	10	223	19	169	14	289	24
TCW-642	142	12	260	22	224	19	348	29
TCW-648	173	15	298	25	275	24	407	34
TCW-654	203	17	335	29	332	28	466	39
TCW-660	233	20	372	31	385	37	515	43
TCW-666	262	22	409	34	434	37	576	48
TCW-672	295	25	446	37	485	42	634	53
TCW-684	350	31	521	44	552	45	704	58
TCW-818	421	36	595	50	762	65	824	67
TCW-824	66	6	205	17	145	12	317	27
TCW-830	118	10	279	24	228	19	432	36
TCW-836	157	13	353	30	212	27	547	45
TCW-842	207	18	428	36	405	34	662	55
TCW-848	257	22	502	42	494	40	777	65
TCW-854	319	27	577	49	602	51	892	75
TCW-860	374	32	651	54	705	60	1008	84
TCW-866	430	36	727	61	810	68	1124	91
TCW-872	484	41	801	69	912	77	1240	100
TCW-884	534	45	858	71	1007	85	1325	110
TCW-896	632	53	1004	84	1204	102	1552	130
TCW-1024	779	66	1152	96	1410	120	1798	150
TCW-1030	203	17	521	44	36	36	206	17
TCW-1036	289	25	670	55	579	45	1097	97
TCW-1042	382	32	810	67	738	55	1259	105
TCW-1048	475	40	949	79	912	77	1489	122
TCW-1054	556	47	1079	90	1090	91	1670	145
TCW-1059	652	55	1228	104	1228	104	1901	159
TCW-1060	748	64	1358	113	1410	120	2102	175
TCW-1066	843	72	1488	124	1588	126	2304	192
TCW-1072	949	81	1637	136	1754	149	2504	211
TCW-1084	1157	98	1897	156	2036	173	2794	245
TCW-1096	1356	115	2178	180	2455	209	3094	261
TCW-10108	1557	132	2455	205	2829	239	3374	281
TCW-1236	556	47	1133	95	1059	92	1757	143
TCW-1242	691	59	1359	111	1329	118	2074	178
TCW-1248	826	70	1544	129	1588	135	2390	200
TCW-1254	968	82	1748	146	1824	156	2707	225
TCW-1260	1112	94	1934	161	2054	174	3005	250
TCW-1266	1252	106	2139	178	2314	196	3302	276
TCW-1272	1393	117	2344	198	2606	221	3620	300
TCW-1278	1527	130	2548	212	2920	236	3950	330
TCW-1284	1685	143	2794	225	3253	256	4284	350
TCW-1296	1975	168	3143	255	3677	304	4667	405
TCW-12108	2268	193	3553	285	4109	349	5090	430
TCW-12120	2554	217	3943	330	4627	396	5550	470
TCW-1436	749	64	1544	129	1487	135	2390	200
TCW-1442	949	81	1820	152	1824	156	2707	225
TCW-1448	1112	94	2083	174	2157	181	3024	250
TCW-1454	1308	111	2362	197	2504	212	3350	280
TCW-1460	1497	127	2641	220	2820	236	3680	300
TCW-1466	1719	145	2920	243	3178	259	4020	330
TCW-1472	1969	161	3191	265	3507	276	4350	350
TCW-1478	2096	178	3460	288	3872	296	4680	370
TCW-1484	2258	193	3730	310	4257	327	5020	390
TCW-1496	2656	226	4278	356	4919	417	5624	450
TCW-14108	3056	259	4817	400	5520	468	6224	500
TCW-14120	3438	292	5375	450	6227	520	7454	621

Address: No 153-Khaniran Alley-Km1 Damavand Road-Tehran-IRAN 77703066, 77707975, 77710061, 77710052, 77875263

جدول شماره ۲

سوخت

نفت خام منشاء اصلی سوختهای مایع محسوب می شود. بر اساس مشخصات ASTM (موسسه آزمایش مواد آمریکا) سوخت های نفتی بر اساس گرانبروی در شش گروه تجارتي طبقه بندی می شوند. ارزش حرارتي نفت سفید گازوئیل و سوخت نفتی سنگین (مازوت) به ترتیب ۳۶۵۰۰ و ۴۱۳۲۷ و ۴۴۶۰۳ کیلو کالری در گالن است.

سوخت های گازی در دو نوع گاز طبیعی و گاز مایع مورده استفاده فراوانی دارند. گاز طبیعی دارای ارزش حرارتي ۱۰۰ بی تی یو به ازای هر فوت مکعب است. این گاز ترکیبی هست از ۸۰ درصد متان، ۱۰ درصد اتان و ۱۰ درصد گازهای دیگر همچون بوتان پنتان و ... هست.

گاز مایع نیز مخلوطی هست از پروپان و بوتان که با توجه به فصل نسبت یکی به دیگری بیشتر است. معمولاً در زمستان ها به درصد پروپان گاز مایع افزوده و در تابستان از آن می کاهند. منابع سوخت بر اساس محل نصب شکل ظاهری موقعیت نسبت به سیستم سوخت رسانی و موارد استفاده شامل انواع مخازن زیر زمینی روزمینی ثقلی استوانه عمودی، استوانه ای افقی، چهار گوش اصلی، فرعی یا روزانه می شوند.

حداقل ظرفیت مخازن سوخت نفتی از طریق رابطه زیر قابل محاسبه است:

$$\text{ظرفیت مخزن بر حسب گالن} = \frac{Q * ADD * 0.20}{\Delta T * 5.000}$$

Q=بار گرمایی (BTU/hr)

ADD=روز درجه سالیانه

گرمکن سوخت

سوخت های نفتی سنگین درجه ۵ و ۶ برای روان سازی و جاری شدن در هر شرایطی نیاز به گرمکن دارند. در سیستم های روان سازی سوخت معمولاً از دو گرمکن استفاده می شود. گرمکن اولیه از نوع بخاری و یا آب گرم است. که سوخت ابتدا از آن عبور نموده و به یک منبه ذخیره می ریزد. در پی این انباره یک دستگاه گرمکن الکتریکی قرار می گیرد که در صورت سخت شدن سوخت انباره بار دیگر آن را روان می سازد.

از طریق زیر می توان ظرفیت گرمایی گرمکن سوخت را تعیین کرد:

$$Qh = Dp * W * c * \Delta t$$

Q=ظرفیت گرمایی

D=دبی پمپ اولیه

W = وزن مخصوص سوخت

C = گرمای ویژه که در مورد سوخت های سنگین ۰/۵۰ در نظر گرفته می شود.

و برای تعیین مقدار آب گرم مورد نیاز گرمکن سوخت از رابطه زیر استفاده می شود:

$$Df = \frac{Qh}{8.33 * 60 * \Delta t}$$

لوله کشی سوخت نفتی

دبی سوخت نفتی درجه ۶۵ به تریب از طریق روابط زیر بدست می آید:

$$Df_5 = \frac{Qb}{0.8 * 148800}$$

$$Df_6 = \frac{Qb}{0.8 * 153400}$$

در روابط Qb همان ظرفیت گرمایشی مشعل بر حسب (btu/hr) می باشد.

لوله کشی از منابع اصلی سوخت و منابع فرعی یا محل مصرف ممکن هست به صورت تک لوله ای یا دولوله ای انجام پذیرد. در شبکه دو لوله ای که کاربرد بیشتری دارد بین مخزن و محل مصرف دو خط مکش و برگشت اجرا می شود. اندازه لوله بر مبنای نیاز مصرفی تعیین شده و بسته به نوع جریان سوخت متغیر است. در لوله کشی سوخت سنگین درجه ۵ طول لوله مکش که به طور عمودی در داخل مخزن قرار گرفته و به ورودی پمپ اولیه متصل می شود نباید از ۵ متر تجاوز کند و این مقدار به ازای هر ۳۰۰ متر افزایش ارتفاع از سطح دریا به اندازه (۰/۳۸۱) متر کاهش می یابد. در صورتی که طول این لوله بیشتر از ۵ متر شود باید برای سیستم پمپ دیگری در نزدیکی مخزن در مظر گرفت. در سیستم لوله کشی برای جلوگیری از هوا گرفتن پمپ سوخت مشعل بهتر است لوله برگشت مخازن با همان عمق مخازن اجرا شود.

تعیین قطر لوله گاز طبیعی

برای تعیین مقدار مصرف یا دبی مورد نیاز بهتر است به کاتالوگ تجهیزات گازسوز و توصیه کارخانجات سازنده مراجعه شود. از آنجاست که ارزش حرارتی هر فوت مکعب گاز طبیعی با چگالی ۰/۶۳ معادل ۱۰۰۰ بی تی یو در ساعت هست می توان از رابطه زیر استفاده کرد:

$$Dg = \frac{Qb}{1000}$$

Dg=دبی گاز بر حسب فوت مکعب در ساعت

Qb=ظرفیت گرمایی مشعل بر حسب بی تی یو در ساعت

۱۰۰۰=ارزش حرارتی گاز طبیعی با چگالی ۰/۶۵ بر حسب بی تی یو بر فوت مکعب

چگالی گاز عامل مهمی در تعیین ظرفیت لوله ها می باشد از این رو در محاسبات مربوط به تعیین اندازه لوله ها باید به این نکته توجه ویژه داشت.

-انتخاب دیگ

بخار	آب داغ	آب گرم	
×	×	✓	چدنی
✓	✓	✓	فولادی

دیگ های چدنی در از نظر ظرفیت حرارتی از ۵ الی ۱۴ بره موجود هستند و از نظر فشار کاری در تئوری تا ۵ bar شناخته شده اند ولی در عمل ماکزیمم تا ۳ bar عمل عمل می کنند.

$$Q_{\text{heating}} = Q_1 + Q_2 + Q_3$$

نکته: ۱ bar = ۱۰ متر ستون آب

Q_1 = ظرفیت گرمایی مورد نیاز برای تامین آب گرم مصرفی (BTU/hr)

Q_2 = ظرفیت گرمایی مورد نیاز برای گرمایش فضا (BTU/hr) (این عدد از خروجی نرم افزار کریر بدست می آید)

Q_3 = ظرفیت گرمایی مورد نیاز برای تامین آب گرم استخر و جکوزی (BTU/hr)

$$Q_3 = \frac{8.32 \times \text{حجم استخر آب} \times 264 \times \Delta T_3}{h}$$

در این فرمول حجم آب به متر مکعب می باشد.

$$\Delta T_3 = T_{\text{pool}} - T_1$$

$T_{\text{pool}} = 24$ الی ۲۹ درجه سانتی گراد

$T_1 = 5$ الی ۱۵ درجه سانتی گراد

عمومی: ۴۸ الی ۷۲ ساعت

خصوصی: ۱۲ الی ۲۴ ساعت

h = زمان پیش گرمایش راه اندازی اولیه

دما در جکوزی: $T_3 = 36$ الی 40 درجه سانتی گراد

در نهایت ظرفیت گرمایی دیگ برابر است با:

$$Q_{\text{boiler}} = Q_{\text{heating}} \times SF$$

$SF = 5$ الی 30 درصد (معمولا 20 درصد گرفته می شود))

در ظرفیت های بالا به جای دیگ با ظرفیت بالا از دو دیگ با ظرفیت پائین استفاده کنیم. در ظرفیت های بالا مثلا بیشتر از 400000 برای جلوگیری

از خرابی عدد را به $\frac{2}{3}$ ضرب می کنیم و به تعداد جواب بدست آمده استفاده می کنیم ولی در آئین نامه های نظام مهندسی عدد ظرفیت رو به $\frac{3}{4}$ ضرب می کنند.

-دودکش

مقدار مکش دودکش تابعی از ارتفاع دمای داخل و خارج دودکش است که از طریق رابطه زیر محاسبه می شود:

$$Df = 0.2554 * Pb * H * \left(\frac{1}{To} - \frac{1}{Tm} \right)$$

Df=مکش تئوریک دودکش بر حسب اینچ آب

Pb=فشار بارمتریک بر حسب اینچ جیوه

H=ارتفاع دودکش بر حسب فوت

To=دمای هوای بیرون بر حسب رانکین

Tm=دمای متوسط دودکش بر حسب رانکین

مکشی که در دودکش بوجود می آید به عوامل زیر بستگی دارد :

- ارتفاع دودکش
- سطح مقطع دودکش
- درجه حرارت دود و گازهای حاصل از احتراق و هوای خارج
- جنس جداره دودکش

هرچه ارتفاع دودکش بیشتر باشد قدرت کشش آن بیشتر می شود و در نتیجه سطح مقطع آنرا می توان کمتر اتخاذ نمود. معمولاً ارتفاع دودکش را حداقل ۵ متر در نظر می گیرند ، شکل مقطع نیز در این رابطه مهم می باشد. اختلاف درجه حرارت دود و هوای خارج در مکش دودکش موثر بوده و با زیاد شدن اختلاف درجه حرارت ، کشش دودکش نیز زیاد می شود. عامل مهم دیگر ، جنس جداره دودکش است که هرچه صاف تر و صیقلی تر باشد اصطکاک کمتری را ایجاد نموده و در نتیجه کشش بیشتری خواهیم داشت . درجه حرارت و حجم دود و گازهای حاصل از احتراق به نوع سوخت بستگی دارد .

مقدار حجم دود به ازای هر ۱۰۰۰ کیلوکالری حرارت با توجه به انواع سوخت به قرار زیر است :

چوب ۴,۳ مترمکعب در ساعت

زغال سنگ ۳,۳ مترمکعب در ساعت

نفت و گازوییل ۲,۱ مترمکعب در ساعت

- شکل مقطع دودکش :

دودکش را در مقاطع مختلف دایره مربع و مستطیل می سازند . مقطع دایره بهترین شکل برای دودکش می باشد. زیرا دود در آن بصورت مارپیچ حرکت می کند . در مقطع مربع شکل بعلت وجود آشفستگی در گوشه های دود کش ، مکش آن نسبت به مقطع دایره ای کمتر می باشد . مقطع مستطیل زیاد مناسب نبوده و مکش آن از مقطع مربع کمتر می باشد . قابل ذکر است هر چه نسبت طول به عرض بیشتر باشد مکش کمتر می شود .

در اندازه های کوچک عموماً مقطع دودکش را دایره ای شکل در نظر می گیرند و قطعات آن نیز پیش ساخته و آماده می باشد . در ابعاد و اندازه های بزرگ چون دودکش آماده به شکل دایره وجود ندارد و همچنین بلبل اینکه مقطع دایره ای فضای بیشتری را می گیرد ، دودکش را با مقطع مستطیل و یا دایره بوسیله مصالح ساختمانی می سازند . در مواردی که عرض فضای عبود دودکش کم باشد آنرا به شکل مستطیل طرح می نمایند .

- محاسبه سطح مقطع دودکش :

لازمست سطح مقطع دودکش طوری انتخاب شود که دود براحتی از آن تخلیه گردد .

اگر سطح مقطع کم انتخاب شود ، سرعت دود در آن زیاد بوده و تولید صدا خواهد کرد و احتمالاً مکش آن نیز مناسب نمی باشد . چنانچه سطح مقطع زیاد محاسبه گردد سرعت دود کم شده و درجه حرارت پایین آمده و در نتیجه از مکش دودکش می کاهد .

برای محاسبه سطح مقطع از رابطه زیر استفاده می شود :

$$\text{برای سوخت مایع : } A = 0,02 Q / H \quad \text{برای سوخت جامد : } A = 0,04 Q / H$$

که در آن :

$$A = \text{سطح مقطع دودکش بر حسب سانتیمتر مربع}$$

$$Q = \text{ظرفیت حرارتی دیگ بر حسب کیلو کالری بر ساعت}$$

$$H = \text{ارتفاع معادل دودکش بر حسب متر}$$

ارتفاع معادل دودکش برابر است با طول قسمت عمودی به اضافه نصف طول قسمت افقی :

بعد از محاسبه سطح مقطع با انتخاب شکل مقطع دودکش بصورت دایره ، مربع و یا مستطیل ، ابعاد آن نیز تعیین می شود .

قطر دودکش چنانچه مقطع آن دایره انتخاب شود برابر است با :

$$D = 2 A / p \quad p = 3,14159$$

و چنانچه سطح مقطع مربع در نظر گرفته شود : طول هر ضلع برابر است با A

اگر دودکش با سطح مقطع مستطیل انتخاب شود نسبت طول به عرض آن معمولاً ۱٫۵ فرض می شود

۱٫۵ = b/a نسبت طول به عرض.

یک روش کلی دیگر هم هست که با فرمول زیر محاسبه می شود:

$$A = \frac{0.2 \times Q}{\sqrt{H}}$$

H: ارتفاع دودکش

– مشعل

۱: به طور کلی مشعل ها در دونوع اتمسفریک (بدون فن) و فن دار موجود هستند.

۲: به طور معمول در ایران ظرفیت مشعل ها اغلب بر حسب kcal/hr اعلام می شود.

۳: مشعل های فن دار راندمان بالاتری نسبت به مشعل های اتمسفریک دارند و در ظرفیت های بالاتر از ۸۰۰۰۰ کیلوکالری بر ساعت اغلب مشعل ها از نوع فن دار هستند.

۴: ظرفیت مشعل ها بر اساس ظرفیت دیگ تعیین می شود.

محاسبه ظرفیت مشعل:

برای انتخاب مشعل از رابطه زیر استفاده می کنیم:

$$Q_{\text{burner}} = Q_{\text{boiler}} \times SF$$

Q burner: ظرفیت مشعل بر حسب کیلو کالری بر ساعت

Q boiler: ظرفیت دیگ بر حسب کالری بر ساعت

SF: ضریب اطمینان یا ضریب استهلاک که بین ۱۰ الی ۳۰ درصد در نظر گرفته می شود که ضریب ۲۰ درصد معمولاً عدد مناسبی است. در نهایت بر مبنای ظرفیت به دست آمده برای مشعل مدل مورد نظر را از روی کاتالوگ انتخاب می کنیم.

محاسبه مصرف سوخت مشعل

برای محاسبه مصرف سوخت مشعل از رابطه زیر استفاده می کنیم:

$$\text{مصرف سوخت مشعل} = \frac{\text{ظرفیت حرارتی}}{\text{راندمان احتراق} \times \text{ارزش حرارتی سوخت}}$$

۱: در رابطه فوق مصرف سوخت مشعل بر حسب مترمکعب بر ساعت محاسبه می شود.

۲: ظرفیت حرارتی مورد نیاز بر حسب کیلو کالری بر ساعت می باشد.

۳: ارزش حرارتی سوخت مقدار گرمایی است که به ازای سوختن هر متر مکعب از سوخت به دست می آید هر نوع سوخت یک ارزش منحصر به فرد حرارتی دارد. ارزش حرارتی گاز طبیعی به طور متوسط حدود ۹۴۰۰ مترمکعب بر ساعت است.

۴: راندمان احتراق اساساً به عوامل مختلفی از جمله چگالی هوا بستگی دارد. به عبارت دیگر هر چه اکسیژن موجود در هوا بیشتر باشد اکسیژن مورد نیاز برای فرآیند احتراق در دسترس بوده و راندمان احتراق بالاتر است. بنابراین با افزایش ارتفاع از سطح دریا که منجر به کاهش چگالی هوا می شود راندمان احتراق کاهش می یابد. به طور کلی به ازای هر ۳۰۰ متر اختلاف از سطح دریا راندمان احتراق حدود ۴ درصد کاهش می یابد. به طور مثال اگر ارتفاع تهران از سطح دریا را ۱۲۰۰ متر در نظر بگیریم با یک تناسب ساده در می یابیم که راندمان احتراق در شهر تهران ۸۴ درصد است.

برای بدست آوردن ارتفاع شهرهای مختلف از سطح دریا نیز می توانید به نشریه ۲۷۱ سازمان برنامه و بودجه کشور مراجعه نمایید.

منابع انبساط

خصوصیات منابع انبساط: (۱) فراهم آوردن امکان انبساط حجمی آب (۲) تثبیت فشار سیستم (۳) هواگیری (۴) تامین آب جبرانی

منابع انبساط به دو گونه هستند: (۱) باز: که باید ۱۲۰ سانتی متر بالاتر از تجهیزات فن کوئل قرار بگیرد. ۲: بسته: که به دو نوع دیافراگمی و تحت فشار ساخته می شوند.

منبع انبساط باز در مناطق سردسیر به علت جلوگیری از انجماد آب به صورت دولوله ای استفاده می شود و نکته مهم این هست که در مسیر لوله انبساط هیچ شیرری نباید باشد. در سیستم آب داغ فقط منبع انبساط بسته به کار می رود زیر حداقل آب داغ با دمای ۱۴۰ درجه سانتی گراد در داخل سیستم داریمو اگر منبع انبساط باز بکار ببریم آب داغ بخار می شود.

$$V_{EXP} = (V_{Equip} + V_{Piping}) \times \xi$$

← در سیستم منبع انبساط باز داریم:

$$V_{EXP} = \frac{\text{حجم آب منبسط شده}}{\text{ضریب پذیرش منبع}}$$

← در سیستم منبع انبساط بسته داریم:

$$\text{حجم آب منبسط شده} = V_s \times \left(\frac{v_2}{v_1} - 1 \right) - \alpha \Delta T$$

$$V_s = \text{حجم آبگیری سیستم (GAL)}$$

$$\alpha = 6.05 \times 10^{-7}$$

$$\frac{Pa}{p_1} - \frac{Pa}{p_2} : \text{تحت فشار}$$

$$1 - \frac{p_1}{p_2} : \text{دیافراگمی}$$

← ظرفیت پذیرش منبع:

حداقل فشار سیستم در منبع بسته به حدی می باشد که بالاترین وسیله تبادل حرارت قبلا پر آب باشد. در گام اول بر مبنای حداکثر دمای سیستم و نوع منبع انبساط ضریب لوله را استخراج می کنیم. (طبق جداول شماره ۳ و ۴) در گام دوم اعمال ضریب تصحیح در ضریب لوله.

ظرفیت تقریبی منابع انبساط در سیستم آبگرم کم فشار

اندازه لوله سر ریز MM	اندازه لوله رفت MM	اندازه لوله تغذیه MM	اندازه شناور MM	ظرفیت منبع (LITRE)	ظرفیت دیگ (KW)
25	25	20	15	54	12
32	25	20	15	54	25
32	25	20	15	68	30
32	25	20	15	68	45
32	25	20	15	86	55
32	32	25	15	114	75
32	32	25	20	191	150
40	40	32	20	227	225
40	40	32	20	264	275
40	50	40	20	327	375
50	50	40	25	336	400
50	50	40	25	423	550
50	65	50	25	709	800
65	65	50	25	841	900
65	65	50	25	1227	1200

$1KW = 3412 BTU/HR = 860 KCAL/H$

جدول شماره ۳

19-1 - ظرفیت منبع انبساط برای سیستم‌های دمای کم

ظرفیت منبع انبساط بر اساس درصدی از حجم آب سیستم				
نوع منبع انبساط				
منبع انبساط بسته دیافراگمی				
دمای سیستم (°F)	منبع انبساط بسته	منبع انبساط باز	حجم منبع	حجم پذیرش
0.59	2.21	1.37	1.32	0.59
0.82	3.08	1.87	1.83	0.82
0.99	3.71	2.24	2.21	0.99
1.28	4.81	2.87	2.86	1.28
1.51	5.67	3.37	3.37	1.51
1.80	6.77	3.99	4.03	1.80
2.10	7.87	4.61	4.68	2.10
2.45	9.20	5.36	5.48	2.45
2.81	10.53	6.11	6.27	2.81
3.16	11.87	6.86	7.06	3.16
3.52	13.20	7.61	7.86	3.52
3.93	14.77	-	8.79	3.93
4.35	16.34	-	9.72	4.35
4.77	17.90	-	10.66	4.77
5.25	19.71	-	11.73	5.25
5.73	21.51	-	12.80	5.73

بر اساس دمای اولیه 50 °F تنظیم شده است.
 بر اساس فشار اولیه 10 Psi تنظیم شده است.
 بر اساس حداکثر فشار 30 Psi تنظیم شده است.
 به دست آوردن ظرفیت منبع انبساط تحت فشارهای اولیه و حداکثر دیگر باید حجم منبع انبساط بسته و دیافراگمی مستخرج از جدول بالا را در ضریب مستخرج از جدول صفحات بعدی ضرب نمود.

جدول شماره ۴ و ۵

جدول 20-1 - ضریب تصحیح ظرفیت منبع انبساط بسته برای سیستم‌های کم

فشار اولیه (PSIG)	ΔP (میزان فشار - PSIG)										فشار اولیه (PSIG)
	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	
5	1.76	1.96	2.18	2.41	2.64	2.89	3.14	3.40	3.67	3.94	4.21
10	2.46	2.85	3.24	3.63	4.02	4.41	4.80	5.19	5.58	5.97	6.36
15	3.17	3.75	4.33	4.91	5.49	6.07	6.65	7.23	7.81	8.39	8.97
20	4.09	4.86	5.63	6.40	7.17	7.94	8.71	9.48	10.25	11.02	11.79
25	5.43	6.39	7.35	8.31	9.27	10.23	11.19	12.15	13.11	14.07	15.03
30	6.05	7.20	8.35	9.50	10.65	11.80	12.95	14.10	15.25	16.40	17.55
35	6.83	8.16	9.49	10.82	12.15	13.48	14.81	16.14	17.47	18.80	20.13
40	7.83	9.35	10.87	12.39	13.91	15.43	16.95	18.47	19.99	21.51	23.03
45	9.09	10.80	12.51	14.22	15.93	17.64	19.35	21.06	22.77	24.48	26.19
50	9.83	11.73	13.46	15.27	17.07	18.78	20.49	22.20	23.91	25.62	27.33
55	10.83	12.85	14.68	16.49	18.29	20.00	21.71	23.42	25.13	26.84	28.55
60	11.83	14.07	15.90	17.71	19.51	21.22	22.93	24.64	26.35	28.06	29.77
65	12.83	15.29	17.12	18.93	20.73	22.44	24.15	25.86	27.17	28.88	30.99
70	13.83	16.51	18.34	20.15	22.15	23.65	25.16	26.97	28.08	29.69	32.21
75	14.83	17.73	19.56	21.37	23.37	24.87	26.47	28.08	29.29	30.90	33.43
80	15.83	18.95	20.78	22.59	24.59	26.09	27.69	29.19	30.50	32.11	34.65
85	16.83	20.17	22.00	23.81	25.81	27.31	28.31	30.31	31.71	33.32	35.87
90	17.83	21.39	23.22	25.03	27.03	28.53	29.53	31.53	32.93	34.53	37.09
95	18.83	22.61	24.44	26.25	28.25	29.75	30.75	32.75	34.15	35.75	38.31
100	19.83	23.83	25.66	27.47	29.47	30.97	31.97	33.97	35.37	36.97	39.53

توضیح:
 1- جدول بر اساس دمای اولیه 50 °F تنظیم شده است.
 2- جدول بر اساس فشار اولیه 10 Psi تنظیم شده است.
 3- جدول بر اساس حداکثر فشار 30 Psi تنظیم شده است.

-چیلر

چیلر از کلمه لاتین Chill به معنای سرما گرفته شده است. کار اصلی چیلر ایجاد برودت جهت سرد کردن آب جاری درون اواپراتور می باشد که این آب را می توان به مصارف گوناگون مثل فن کویل ها- هواسازها- داکت فن کویل- و کارخانجات شیمیایی و صنعتی رساند.

چیلر ها در دو نوع تراکمی و جذبی هستند که تفاوت شان این هست که در تراکمی از کمپرسور هم استفاده می شود. چیلرهای تراکمی در انواع مختلف (سیلندر پیستونی-اسکرال-اسکرو-سانتریفیوژ) موجود هستند و چیلرهای جذبی در انواع (تک اثره و دو اثره و شعله مستقیم) می باشند. اگر برای سیستم مان چیلر جذبی انتخاب کنیم چون آبی هست باید تجهیزات برج خنک کن را به سیستم اضافه کنیم. ایراد چیلر جذبی مصرف زیاد سوخت فسیلی می باشد و چیلرهای تراکمی هم مصرف برقی زیادی دارند. عمر چیلر جذبی از تراکمی بیشتر است. هزینه نگهداری و تعمیرات جذبی از تراکمی زیاد است و در آخر زیر ۷۰ تن تبرید چیلر جذبی موجود نیست و بالای ۳۰۰ تن تبرید چیلر تراکمی خیلی کم است. انتخاب چیلر بر اساس ظرفیت واقعی انجام میگیرد و ظرفیت نامی در اساس مدل هست. خروجی نرم افزار کریو hap ملاک انتخاب چیلر می باشد.

$$Q \text{ chiler} = \frac{\text{carrire} \left(\frac{\text{btu}}{\text{hr}} \right)}{12000} \times SF$$

در چیلرهای جذبی Q دو بار محاسبه می شود اولی برای تابستان و دومین برای زمستان محاسبه می گردد. (تک اثره و دو اثره) ولی طبق محاسبه سرانگشتی در هندبوک اشری برای تک اثره نیاز گرمایی ۱۸۱۰۰ الی ۱۸۵۰۰ btu/hr RT و برای چیلر جذبی دو اثره ۱۰۰۰ btu/hr RT اتخاذ می شود. در محتوای کاتالوگ هر شرکت سازنده چیلر توضیحات کافی هم در انتخاب چیلر موجود می باشد.

برای تابستان: $Q \text{ heating} = Q_1 + Q_{\text{gen}} + Q_3$

برج خنک کن

با توجه به اینکه برج خنک کن معمولا جهت خنک کاری آب به کار می رود لذا اولین اطلاعات مورد نیاز مشخصات آبی می باشد که باید خنک شود. این مشخصات شامل :

۱- دبی آب

۲- دمای ورودی آب

۳- دمای مورد نیاز در خروجی برج خنک کن

همچنین با توجه به اینکه عملکرد برج خنک کن که یک سیستم تبخیری می باشد کاملا وابسته به شرایط هوا می باشد لذا مشخصات آب و هوای محل نصب برج خنک کن نیز باید در دسترس باشد. با داشتن دبی آب و دمای ورود و خروج آب از برج از رابطه زیر می توان میزان حرارتی که باید منتقل شود را محاسبه نمود:

$$Q = m \times C \times (t_2 - t_1)$$

ظرفیت گرمایی آب ۴۲۰۰ ژول بر کیلوگرم بر درجه سانتیگراد می باشد. بنابراین با داشتن میزان دبی وزنی آب می توان میزان حرارت انتقالی را محاسبه نمود. فرض کنید قرار است میزان ۱۶۰ لیتر در ثانیه آب از دمای ۳۵ درجه سانتیگراد به دمای ۳۰ درجه سانتیگراد خنک شود. میزان حرارتی که باید از آب گرفته شود می شود:

$$3 = 0.16 \times 4200 \times (35 - 30) \text{ وات}$$

یعنی معادل ۳۳۶۰ کیلو وات

همانطور که می دانید هر کیلو وات معادل ۳۴۴۰ Btu/hr بوده و هر تن تبرید نیز معادل ۱۲۰۰۰ Btu/hr می باشد لذا ظرفیت برودت مورد نیاز ۹۶۳ تن تبرید خواهد بود. اما معمولا اطلاعات و ظرفیت برج ها در کاتالوگ بر اساس شرایط استاندارد ورود آب با دمای ۹۵ درجه فارنهایت و دمای خروج آب ۸۵ درجه فارنهایت و دمای مرطوب هوای ۷۵ درجه فارنهایت ارایه می گردد و به جهت انتخاب برج خنک کن مناسب لازم است از ضریب تصحیح استفاده نمود.

اطلاعات مورد نیاز :

دبی آب کندانسور : $gpm_{54} = 10 \times (95 - 85) = 100$ اختلاف دمای آب ورودی و خروجی برج خنک کن $F = 10 \times (95 - 85) = 100$ Range

اختلاف دمای خروجی و دمای مرطوب هوا $F = 10 \times (85 - 75) = 100$ Approach

با داشتن Range و Approach به جدول ضرایب تصحیح برج خنک کننده مراجعه می نمایم و ضریب تصحیح را می یابیم. ما به عنوان نمونه از کاتالوگ برج های خنک کننده شرکت صنایع تهویه دماوند استفاده کرده ایم که در اینصورت ضریب تصحیح ۱,۳ بدست می آید. رابطه بین تناژ برج و دبی آب عبارتست از $NS = \text{gpm} / 3$ یعنی تناژ مورد نیاز $180 = 3 / 540$ می باشد لذا با توجه به ضریب تصحیح ۱,۳ ظرفیت برج مناسب عبارت خواهد بود از:

DCT-260-1-1-6S از ۲۶۰-۱۰۶S که نزدیکترین برج خنک کن شرکت صنایع تهویه دماوند عبارتست از

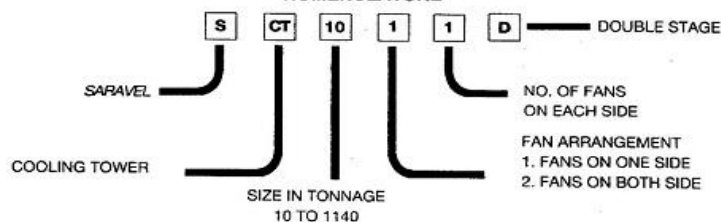
COOLING TOWER PHYSICAL DATA

7

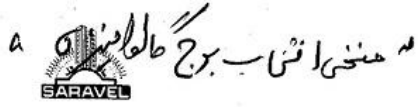
TABLE 1. PHYSICAL DATA

MODEL	Nominal Rating		Blowers		Motor		Aissr Flow	Tower Head (ft H ₂ O)	Dimensions			Weight(Kg)	
	Tons	GPM	NO.	Size(in)	NO.	Hp	CFM	Ft	L	W	H	Net	Oper.
SCT-10-1-1	10	30	1	14	1	1.0	2800	22	550	930	1900	270	380
SCT-15-1-1	15	45	1	16	1	1.5	4200	24	720	930	1900	320	480
SCT-20-1-1	20	60	1	17	1	2	5600	22	930	930	1960	380	580
SCT-25-1-1	25	75	1	19	1	3	7000	24	930	1250	1960	460	720
SCT-30-1-1	30	90	1	22	1	3	8500	21	930	1450	2000	570	860
SCT-35-1-1	35	105	1	22	1	4	9900	22	930	1750	2000	640	990
SCT-40-1-1	40	120	1	22	1	5.5	11300	23	930	1930	2000	690	1080
SCT-50-1-1	50	150	1	22	1	7.5	14100	23	1200	1930	2000	800	1300
SCT-60-1-1	60	180	1	22	1	10	16900	24	1450	1930	2750	980	1750
SCT-75-1-2	75	225	2	22	1	10	21200	25	1750	1930	2750	1400	2500
SCT-90-1-2	90	270	2	22	1	10	25400	25	1930	1930	2750	1450	2600
SCT-105-1-2	105	315	2	22	1	15	29600	25	2400	1930	2750	1600	3000
SCT-120-1-3	120	360	3	22	2	1 x 10 1 x 5.5	33800	25	2900	1930	2750	2050	3800
SCT-140-1-3	140	420	3	22	2	1 x 10	39500	25	3350	1930	2750	2300	4200
SCT-160-1-4	160	480	4	22	2	2 x 10	45000	25	3900	1930	2750	2900	5100
SCT-180-1-4	180	540	4	22	2	2 x 10	50800	26	4200	1930	2750	3000	5400
SCT-220-1-5	220	660	5	22	3	2 x 10 1 x 5.5	62000	26	4900	1930	2750	3500	6300
SCT-260-1-6	260	780	6	22	3	3 x 10	73300	25	5800	1930	2750	4100	7400
SCT-300-1-7	300	900	7	22	4	3 x 10 1 x 5.5	84600	26	6800	1930	2750	4800	8700
SCT-340-1-8	340	1020	8	22	4	4 x 10	96000	26	7800	1930	2750	5400	9900
SCT-340-2-4	340	1020	8	22	4	4 x 10	96000	26	3900	3800	2750	5300	9700
SCT-400-2-5	400	1200	10	22	6	4 x 10 2 x 5.5	113000	26	4900	3800	2750	6300	11800
SCT-450-2-6	450	1350	12	22	6	6 x 10	127000	25	5700	3800	2750	7800	14100
SCT-500-2-6	500	1500	12	22	6	6 x 10	141000	25	5800	3800	2750	7900	14400
SCT-580-2-7	580	1740	14	22	8	6 x 10 2 x 5.5	163500	25	6800	3800	2750	9000	16600
SCT-660-2-8	660	1980	16	22	8	8 x 10	186000	26	7800	3800	2750	10400	19100
SCT-740-2-9	740	2220	18	22	10	8 x 10 2 x 5.5	209000	26	8750	3800	2750	11800	21400
SCT-820-2-10	820	2460	20	22	10	10 x 10	231000	25	9790	3800	2750	12900	23800
SCT-900-2-11	900	2700	22	22	12	10 x 10 2 x 5.5	254000	25	10700	3800	2750	14000	25900
SCT-980-2-12	980	2940	24	22	12	12 x 10	276000	25	11650	3800	2750	15200	28200
SCT-1060-2-13	1060	3180	26	22	14	12 x 10 2 x 5.5	299000	26	12650	3800	2750	16500	30500
SCT-1140-2-14	1140	3420	28	22	14	14 x 10	321500	26	13690	3800	2750	17600	32700

NOMENCLATURE

طرز انتخاب برج خنک کن از روی کاتالوگ منحنی: بر روی شکل نحوه انتخاب گویا هست.

6

SELECTION EXAMPLES

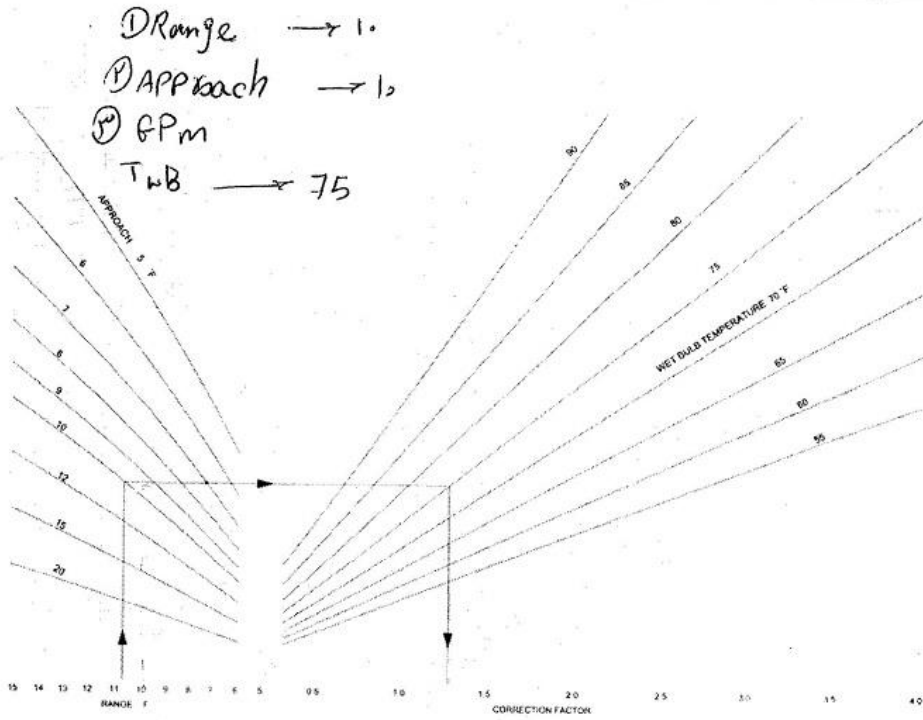

FIGURE 1. SINGLE STAGE - CORRECTION FACTOR

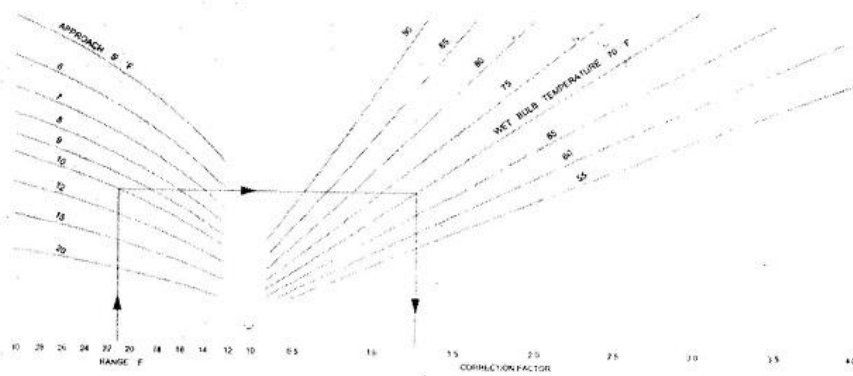

FIGURE 2. DOUBLE STAGE - CORRECTION FACTOR

-چیلر تراکمی کندانسور هوایی

ساختار چیلر های تراکمی کندانسور هوایی به گونه ای است که قطعات آن به صورت جداگانه قابل تعمیر و تعویض است. طراحی اصولی این دستگاه به مصرف کننده این اطمینان را می دهد که یک سیستم ایده آل با کاربرد مناسب و نگهداری آسان را انتخاب نموده است. چیلر های هوا خنک مل تک از قطعاتی با مارک های برتر جهانی تجهیز شده اند و با طراحی سازگار با محیط های گوناگون و پوشش مقاوم در برابر هر گونه آسیب های محیطی نظیر آب و هوای مرطوب یا اسیدی مقاوم سازی شده اند.

ویژگی ها:

کمپرسور کوپلند با طول عمر بالا و توان بالا، با سیستم پیشرفته جهت برگردان روغن در چیلر های کوچک و متوسط، کمپرسور های اسکرو با سیستم پیشرفته دبل اسکرال؛ توان ظرفیتی بالا، عمر بالای قطعات و مصرف پایین انرژی در چیلر های بزرگ، کندانسور با لوله های مسی و فین های آلومینیومی جهت مقاومت بالا در برابر آسیب های محیطی، فن های کندانسور کم صدا و پر توان

کنترل های اتوماتیک دارای سیستم عیب یابی خودکار و سرویس خودکار

توان پلکانی ظرفیت چیلر

چند کمپرسور متحدالشکل

ضد برفک در سیستم گرم کننده

محافظ اواپراتور برای جلوگیری از یخ زدن در زمستان

ساختار خودکنترلی و عیب یاب اتوماتیک

$$Q_{\text{condenser}} = Q_{\text{e.v.p}} + Q_{\text{comp}}$$

$$Q_{\text{cond}} = HR = (RT_{\text{e.v.p}} \times 1200) + (KW_{\text{comp}} \times 3412)$$

گام اول: ←

$$HR_{\text{modified}} = HR \times CF$$

گام دوم: اعمال ضریب تصحیح طبق (جدول شماره ۶)

$$TD = T_{\text{cond}} - T_{\text{ambient}}$$

گام سوم: TD: اختلاف دما temp difference

T_{ambient} : دمای اقلیم طبق نشریه ۲۷۱ سازمان برنامه بودجه ، T_{cond} : ۱۲۵ الی ۱۳۵ درجه فارنهایت (جدول شماره ۷)

ضریب تصحیح

TABEL 8. ALTITUDE CORRECTION FACTOR

ALTITUDE meters	CF	ALTITUDE	CF
0	1.000	1400	1.107
310	1.023	1550	1.119
625	1.047	1720	1.132
940	1.070	1880	1.145
1250	1.095	2000	1.158

جدول شماره ۶

TABLE 6. SUCTION GAS COOLED COMPRESSORS - HEAT OF COMPRESSION FACTOR*

EVAPORATING TEMP. °F	CONDENSING TEMP. F°					
	90	100	110	120	130	140
+50	1.14	1.17	1.20	1.23	1.26	1.29
+45	1.16	1.19	1.22	1.25	1.28	1.32
+40	1.18	1.21	1.24	1.27	1.31	1.35
+30	1.22	1.25	1.28	1.32	1.37	1.42
+20	1.26	1.29	1.33	1.37	1.43	1.49
+10	1.31	1.34	1.38	1.43	1.49	1.55
0	1.36	1.40	1.44	1.50	1.56	1.62
-10	1.42	1.46	1.50	1.57	1.64	-

* Heat Rejection = Low Side Capacity x Heat of Compression Factor

جدول شماره ۷

-سختی گیر

سختی آب بواسطه وجود یون های کلسیم و منیزیم انجام می شود. مشکل اصلی در تاسیسات یون کلسیم موجود در آب است. وظیفه سختی گیر رزینی گرفتن یون کلسیم در آب و جایگزین کردن آن با سدیم است. مقدار سختی آب را بر حسب ppm (قسمت در میلیون) یا mg/L (میلی گرم در لیتر) می سنجند. به طور معمول، سختی گیر رزینی از دو مخزن تشکیل شده است که در یکی نمک و در دیگری رزین است. برای محاسبه سختی گیر می توان از رابطه زیر استفاده کرد:

$$\text{ظرفیت سختی گیر gr} = \frac{60 \times \text{دبی آب سختی گیری شده مورد نیاز بر حسب gpm} \times \text{سختی آب شهر بر حسب ppm} \times \text{ساعت کاری تا بکواش}}{17/10}$$

مبنای دبی آب سختی گیری شده مورد نیاز بر حسب gpm برای چیلرهای تراکمی 4 gpm به ازای هر 100 تن تبرید و برای چیلرهای جذبی 7/8 gpm به ازای هر 100 تن تبرید قابل استفاده است. سختی آب شهر بر حسب ppm نیز صرفاً با اندازه گیری و آزمایش نمونه آب قابل ارزیابی است. ساعات کارکرد تا بکواش معمولاً بین 5 تا 7 روز در نظر گرفته می شود. و قابل ذکر است که هر چه ساعات بکواش بیشتر در نظر گرفته شود ساین سختی گیر بزرگتر می شود و هزینه اولیه افزایش می یابد. در نهایت مقدار بدست آمده در رابطه فوق بر حسب Grain ملاک انتخاب سختی گیر رزینی از روی کاتالوگ خواهد بود.

- پمپ

در تاسیسات فقط پمپ سانتریفیوژ استفاده می شود و در دو مدل خطی و زمینی هستند. پمپ خطی هد و دبی کمتری را تامین می کنند و دو قسمت اصلی مکش و دمش خلاصه می شوند و در پمپ های سانتریفیوژ خطی که برای مصارف بالا استفاده می شوند از دو قسمت ورودی و خروجی تشکیل شده است.

دبی: $gpm(m^3/hr)$ flow rate و در تبدیل واحد داریم: $gpm \rightarrow 4,4 \times m^3/hr$

هد: head یا ft (هد یعنی توانایی غلبه بر افت فشار)

انتخاب پمپ بر گشت آبگرم:

در روش اول بری محاسبه دبی و هد از هندبوک های (اشری جلد Fundamental و برای هد از Pipe sizing جلد Application) استفاده می نمائیم.

در روش دوم: مقدار تلفات حرارتی در لوله کشی آبگرم مصرفی را محاسبه می نمائیم به ترتیب زیر. (طول لوله کشی بر حسب فوت هست)

طول لوله کشی مدار آب گرم $30 \times$ یا $60 = Q$

به ازای هر فوت لوله عایق کاری شده در فرمول $30 BTU/hr.ft$ را محاسبه می نمائیم.

به ازای هر فوت لوله عایق کاری نشده در فرمول $60 BTU/hr.ft$ را محاسبه می نمائیم.

یا به عبارت دیگری فرمول: $Q = 500 \times gpm \times 130 \dots 140$

طرز محاسبه هد: هد = افت طول مسیر + افت منبع + افت کلکتور

افت طول مسیر = $1,5 \times$ طولانی ترین مسیر $\times \frac{2,5}{100}$

افت منبع = $0,5$ الی 1 متر

افت کلکتور = تقریباً 3 متر

ارتفاع در مدار بسته نقشی ندارد. طولانی ترین مسیر همان جمع مسیر رفت و برگشت در دورترین نقطه هست. از روی کاتالوگ هد و دبی پمپ را که یافته ایم انتخاب می کنیم. NBSH قدرت مکش پمپ را بیان می کند و فقط در مدار باز کاربرد دارد. سپس هد و دبی مدل را در کاتالوگ توسط نمودار منحنی هم پوشانی انتخاب می کنیم و بعد توسط آن نمودار که مدل انتخاب شد توسط مدل پمپ در منحنی های بعدی قطر پروانه و NPSH را انتخاب می کنیم.

-انتخاب پمپ منبع کویلی (پمپ منبع آب گرم)

در این پمپ دبی را اینگونه محاسبه می کنیم:

$$500 \times GPM \times \Delta T_1 = 8.33 \times GPH \times \Delta T_2$$

نکته: در فرمول بالا GPH اصلاح شده را لحاظ می نمائیم و ΔT_2 را بین ۴۰ و ۱۴۰ و ΔT_1 را بین ۸۰ و ۱۸۰ اتخاذ می نمائیم. و GPM همان دبی مورد نظر ما می باشد.

و محاسبه هد هم به شکل زیر هست:

افت طول مسیر + افت منبع + افت کلکتور = هد

نکته: محاسبات هد مانند محاسبات پمپ برگشت آبگرم در صفحه قبل می باشد.

-پمپ رادیاتور

$$Q = 500 \times GPM \times \Delta T$$

محاسبه GPM پمپ رادیاتور: $0.5 \times$ تعداد پره $= GPM$ (با فرض اینکه ظرفیت هر پره ۵۰۰ بی تی یو بر ساعت است).

محاسبه هد: هد = افت طول مسیر + افت رادیاتور + افت کلکتور

در فرمول بالا برای افت رادیاتور (۰,۲ الی ۱ متر) در نظر می گیریم.

-پمپ فن کویل

$$Q = 500 \times GPM \times 10 \quad , \quad GPM = \frac{Q}{5000}$$

$$Q = 500 \times GPM \times 20 \quad , \quad GPM = \frac{Q}{10000}$$

هد = افت طول مسیر + افت فن کویل + افت کلکتور

فن کویل دستگاه دو فصلی هست , دبی سرمایش بیشتر می باشد و بهتر است یک پمپ رزرو برای هر دو میگذاریم که مشکلی نداشته باشیم. افت فن کویل را بین ۰,۵ الی ۱ متر حساب می کنیم.

-پمپ هواساز

مانند پمپ فن کویل محاسبه می شود با این تفاوت که به جای افت فن کویل افت کویل هواساز را جاگذاری می کنیم که این عدد هم خود سازنده پمپ هواساز مشخص می نماید و یا می توانیم از نرم افزار USA coil این عدد را بدست بیاوریم.

افت اوپراتور + افت کلکتور + افت کویل سرد + افت طول مسیر = هد : سرمایش

افت کلکتور + افت کویل گرم + افت طول مسیر = هد : گرمایش

افت اوپراتور: همان P D E.V.A هست که در کاتالوگ چیلر انتخابی مان موجود هست.

-پمپ برج خنک کن

دبی پمپ برج خنک کن را اکثرا به طور معمول و 3 GPM/RT در نظر میگیرند. و هد را از روش زیر محاسبه می کنند:

هد = (برج ارتفاع) h + (افت کندانسور چیلر + افت کلکتور + افت طول مسیر) = هد

شبکه لوله کشی سرمایش و گرمایش

شبکه های لوله کشی سرمایش و گرمایش هیدرونیکی در اغلب اوقات به صورت دولوله ای و در پاره ای موارد به صورت چهار لوله ای اجرا می شوند و شبکه های دولوله ای ممکن هست به صورت مستقیم و یا معکوس باشد.

$$Ps = \gamma \rho \left(\frac{L}{D}\right) \times \left(\frac{V^2}{2g}\right)$$

← نحوه محاسبه افت فشار استاتیک لوله

Ps: افت فشار بر حسب psi

L: طول لوله بر حسب ft

V: سرعت سیال بر حسب ft/s

g: شتاب ثقل

γ : ضریب اصطکاک جدار داخلی لوله که تابعی از چگالی و ویسکوزیته سیال است.

ρ : جرم مخصوص بر حسب پوند بر فوت مکعب

نحوه محاسبه افت فشار دینامیکی یا سرعتی: تابعی از سرعت سیال و نوع وصاله هایی است که موجب کاهش سرعت در شبکه لوله کشی می شوند.

$$Pk = Kf \times \left(\frac{v^2}{2g} \times \rho\right)$$

Pk: افت فشار (psi)

Kf: ضریب مربوط به نوع اتصالات

V: سرعت حرکت سیال (ft/s)

ρ : جرم مخصوص

برای تعیین افت فشار شبکه باید طول معادل وصاله ها و شیرآلات را از جدول مربوطه (هندبوک ANSI B16.9) استخراج نمود و در صورت معلوم بودن قطر آنها به عنوان تخمین می توان افت فشار لوله ها را ۵۰ تا ۱۰۰ درصد طول لوله در نظر گرفت. سرعت گردش آب در شبکه های لوله کشی به تناسب نوع پروژه تامین میشود در اماکن مسکونی بین ۲ تا ۴ فوت بر ثانیه در نظر گرفته می شود اما در مراکز صنعتی می توان بیش از ۱۰ فوت بر ثانیه در نظر گرفت.

-تعیین قطر لوله

قطر لوله را می توان بر اساس دبی آب گرم و سرد و نرخ افت فشار (هد) بدست آورد. یعنی اعداد بدست آمده را در جدول های (۹ و ۱۰) تطبیق می دهیم و قطر لوله را بدست می آوریم. در شبکه هایی که لوله ها در فصول مختلف حامل آب سرد و یا گرم هستند قطر لوله بر اساس آب سرد تعیین میشود. دبی آب گرم و سرد را در شبکه لوله کشی بر اساس رابطه زیر بدست می آید:

$$Dh = \frac{Q}{8.33 \times 60 \times \Delta T}$$

و یا می توان به طور ساده به روش های زیر نوشت:

$$Dh = \frac{Q}{10000} \quad \text{دبی آب گرم:}$$

$$Dh = \frac{Q}{5000} \quad \text{دبی آب سرد:}$$

-تعداد لوله های منشعب از لوله اصلی

$$N = \sqrt{\left(\frac{D}{d}\right)^5}$$

N: تعداد لوله های منشعب

D: قطر لوله اصلی به میلیمتر

d: قطر لوله های منشعب به میلیمتر

-تعیین قطر کلکتور

$$Dc = \sqrt{d_1^2 + d_2^2 + d_3^2 + \dots}$$

D: قطر کلکتور به اینچ

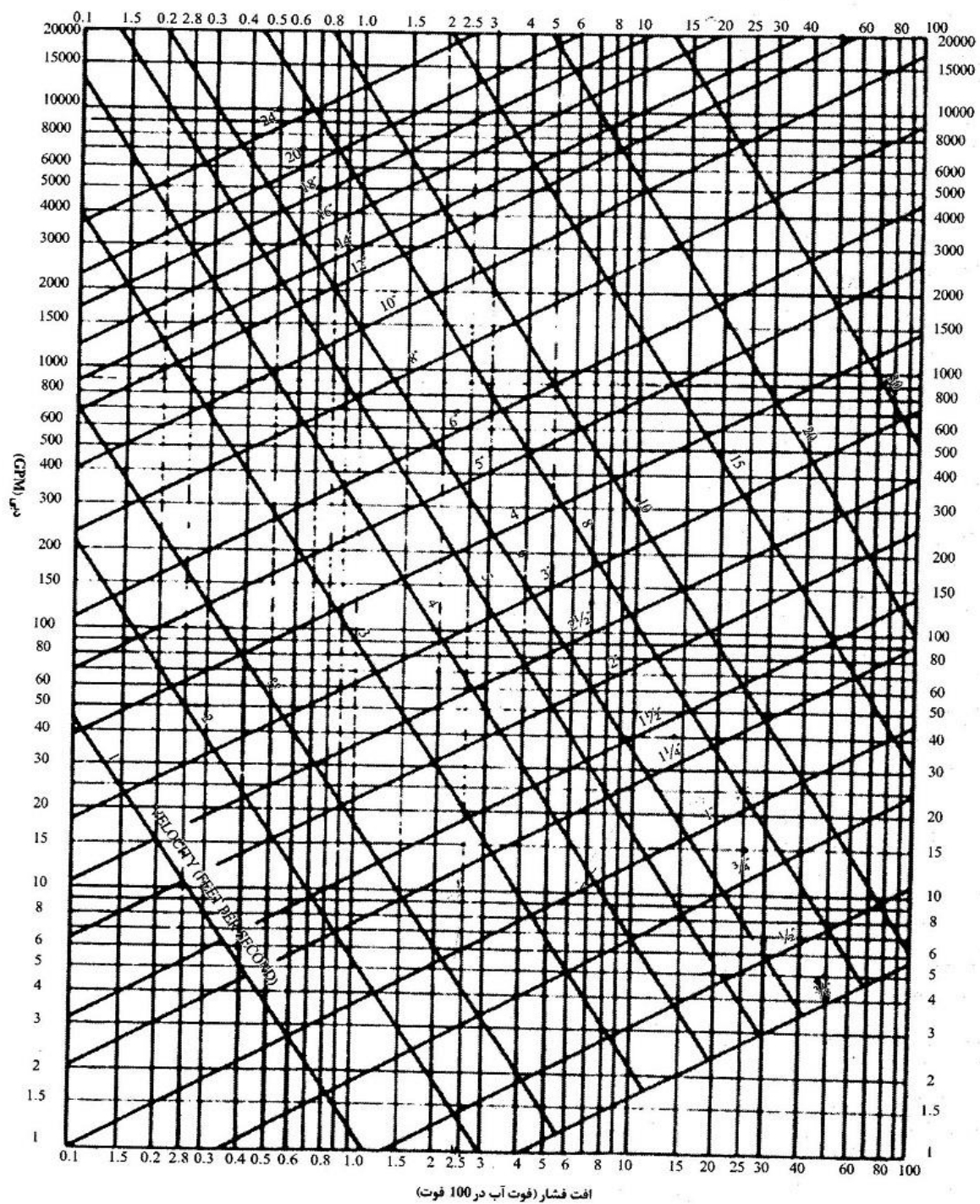
d: قطر لوله های خروجی از کلکتور به اینچ

افت حرارت در شبکه لوله‌کشی آبگرم (دمای آب 140 °F و دمای محیط 70 °F)

لوله‌کشی با نیم اینچ عایق پشم شیشه BTU/HR - FT	لوله‌کشی مسی بدون عایق BTU/HR - FT	قطر نامی IN
17.7	30	3/4
20.3	38	1
23.4	45	1(1/4)
25.4	53	1(1/2)
29.6	66	2
33.8	80	2(1/2)
39.5	94	3
48.4	120	4

SOURCE: ASHRAE APPLICATION HANDBOOK.

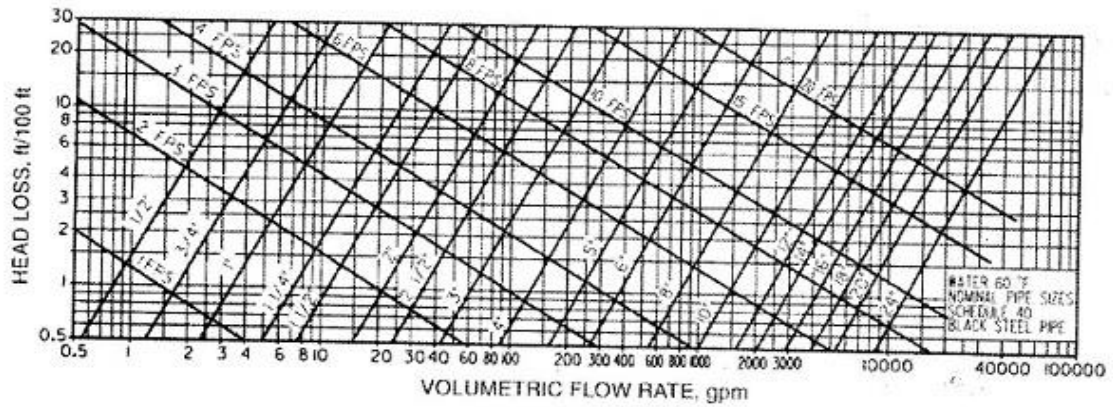
جدول شماره ۸

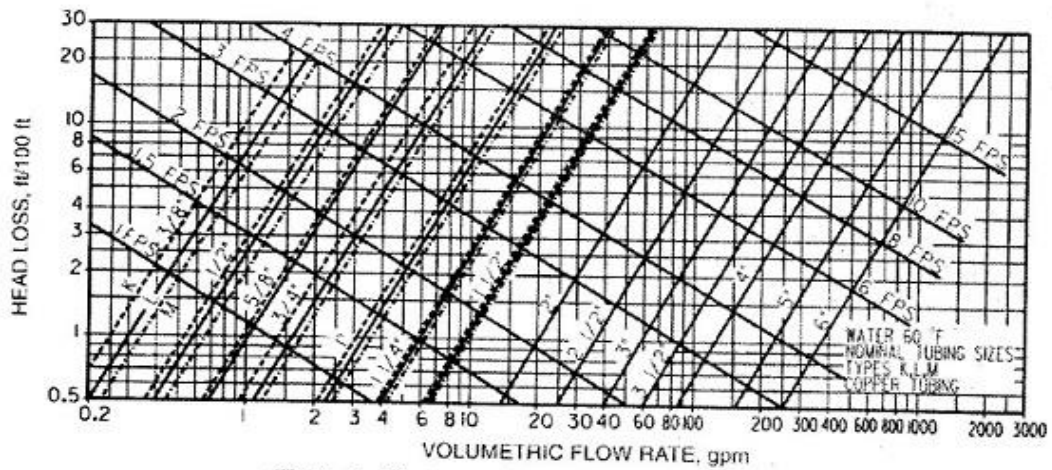
نمودار تعیین قطر لوله و دبی سیستم بسته برای لوله فولادی با وزن استاندارد

جدول شماره ۹

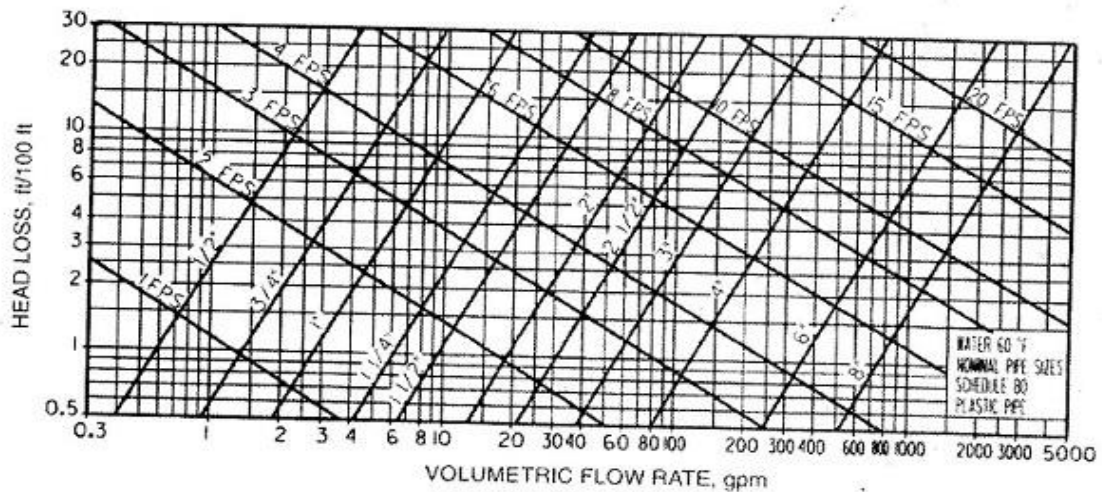

افت فشار ناشی از اصطکاک در لوله فولادی رده 40 (IP)

افت فشار ناشی از اصطکاک در لوله مسی نوع K, L, M (IP)

افت فشار ناشی از اصطکاک در لوله پلیمری رده 80 (IP)

جدول شماره ۱۰